

Savusauna Irlantiin 16.4.2009-31.8.2010

Loppuraportti

Pohjois-Pohjanmaan eräalueen,
liikenne- ja ympäristökeskus
Oulu
28. 01. 2011
Dnro POPELY

Sydänmaankylän Kyläseura ry.

1. Toteuttaja:

Sydänmaankylän Kyläseura ry.

2. Hanke ja tunnus:

Savusauna Irlantiin, no 6836, dnro 2552/3570-2009

3. Yhteenvedo hankkeesta:

Hankkeeseen osallistuneet Keskipisteen alueen kylät ovat olleet mukana hankkeissa (2003-2007), joissa on tehty kylien välistä kansainvälistymistyötä Irlannin Westmeathin alueen kanssa. Hankkeiden ja muun kansalaistoiminnan myötä on syntynyt yhteistoimintaa niin kylien kuin kylien asukkaiden kesken. Edellisten hankkeiden päätyttyä on todettu molemmin puolin, että jatkossa on tarpeen syventää toimintaa entistä konkreettisemmaksi. Siinä yhteydessä on todettu perinne- ja tapakulttuuriin liittyvät asiat sopiviksi lähtökohdiksi. Hankkeessa on päädytty valitsemaan pääteemaksi perinteiset käsityötaidot.

Uudessa kansainvälistymisaskleessa on tarkoituksena viedä Suomesta Irlantiin saunakulttuuria. Sen kärkenä on kansalaistoimintana tapahtuva mallisaunan toimittaminen Irlantiin. Tällä hankkeella on selvitetty toteutukseen tarvittavat mahdollisuudet ja erilaiset lupa- yms. kysymykset ennakolta. Varsinaiseen rakentamishankkeeseen kuuluvat omat tarkemmat kehittämissuunnitelmat ja rahoitushakemukset.

4. Hankkeen tavoitteet

4.1 Ylemmän tason tavoitteet

Motiiveina hanketoiminnan taustalla on ollut kansainvälisyys kylien ja alueiden kesken, kylien elinvoimaisuus, ystävyyskylätoiminta ja kulttuurin vaihtopisteen synnyttäminen Irlannissa. Savusaunaprojektissa yhdistyy myös jatkossa perinteiset käsityötaidot ja niihin liittyvien taitojen kansainvälinen vaihto, yritys- ja yhteisöjen yhteistyö sekä yleishyödyllisyys.

4.2 Hankkeen tavoitteet (erityisesti tässä raportissa käsiteltävässä hankkeessa)

Hankkeen toimijajoukko ja toimintaympäristö Suomen päässä on ollut Sydänmaankylän Kyläseura ry. ja kahden seutukunnan alueelta muodostuva kyläyhteistyötä tekevä yleishyödyllisten toimijain joukko.

Tavoitteena on viedä Suomesta Irlantiin saunakulttuuria ja kansalaistoimintana tapahtuva mallisaunan toimittaminen Irlantiin. Tällä hankkeella on ollut tavoitteena kartoittaa toteutukseen tarvittavat mahdollisuudet ja erilaiset lupa- yms. kysymykset ennakolta. Hankkeen toteutukseen on liittynyt seuraavat käytännön toiminnan tavoitteet:

- 5-6 henkilön ryhmällä suunnittelu- ja aiesopimuskäynti Irlannissa, jonka perusteella selvitetään kaikki saunaprojektiin liittyvät kysymykset
- saunaa koskevat teknilliset suunnitelmaluonnokset sekä alustava työ- ja kustannus-arvio, hankkeen toteutuskelpoisuuden arviointi ja rakennus- ja projektisuunnitelmat varsinaisesta hankkeesta
- hankkeen etenemisestä tiedottaminen ja viestintä

5. Hankkeen toteutus

5.1. Toimenpiteet ja aikataulu

Hankkeen toimenpiteet toteutettiin suunnitelman mukaisessa aikataulussa kesäkuuhun 2009 saakka. Selvittelyvaihe Irlannin päässä vei kuitenkin arvioitua enemmän aikaa. Koska hankkeen suunnitelma on sidottu vuodenaikakiertoon - puiden kaatamisen, kevätahavoitumisaikaan ja rakentamisvaiheen alkamiseen kevään lopulla, siirrettiin hanketyötä seuraavalle vuosikierrolle ja myös kehittämishankkeelle haettiin jatkoaikaa.

Kevät 2009:

Hankkeessa käytiin alustavaa viestintää savusaunan rakentamisesta irlantilaisten yhteistyökumppanien kanssa. Myös Kyläseuran sisällä (mm. kylälehti Sydänkäpynen) ja keskipistealueen kumppanien kesken käytiin tiedotusta ja keskusteluja ja puitiin alustavasti eri toteutusmahdollisuuksia. Suunniteltiin matka Westmeathiin ja käytiin palavereja ja viestintää sen tiimoilta.

Kesä 2009:

Toteutettiin hankkeen päätoiminta, suunnittelu- ja aiesopimusmatka Westmeathiin. Matkan raportti on liitteenä. Pääteemoiksi nousivat perinteiset käsityötaidot ja toteutuksen kannalta tuli esille erilaisia yhteistyömahdollisuuksia.

Syksy-talvi 2009-2010:

Selvittely- ja luonnosteluvaihe savusaunaan liittyvistä suunnitelmista valmistuvat.

Kevät-kesä 2010

Luonnosteluvaiheesta siirrytään konkreettisiin sopimuksiin ja suunnitelmien täsmennys. Projektisuunnitelma, piirustukset, rakennuspaikka, toimijoiden roolit täsmennetään.

5.2 Resurssit ja organisaatio

Hankkeen resurssina on ollut ennen kaikkea muualla raportissa kuvattujen yhteistyötoimijoiden talkoopanos, erityisesti Sydänmaankylän Kyläseura ry:n aktiivien panos. Myös jatkohankkeessa talkootyöllä ja kylien omalla aktiivisuudella tulee olemaan suuri rooli. Hankkeen toiminta on organisoitunut Kyläseuran Esko Vähätiiton, Matti Viitalan ja rahastonhoitajan Elina Vähätiiton toimesta. Toiminnassa on ollut olennaisena osana yhteistyökumppanuus suomalaisten kylien kesken.

Hankkeen vastapuolella Irlannissa toiminta on organisoitunut ”moninapaisesti” eri tasojen toimijoiden keskuudessa: yhtäältä on Westmeathin kreivikunnan kehittämissyhtiö, joka vastaa Keskipiste-Leaderia Suomessa ja jonka edustajien väliset keskustelut (aiemmassa hankeyhteistyössä ja tämän hankkeen aikana toteutetulla Irlannin matkalla) ovat olleet olennainen osa yhteistyön ja

luottamuksen rakentumista. Kehittämissyhtiön alla on myös vapaaehtoistoimintaa, jonka tiimoilta suunnittelumatkan yhteistyötä järjestettiin. Toisaalta on vapaasta kansalaistoiminnasta ja aiemmasta ystävyyskylien toiminnasta kummunnut vapaamuotoista yhteistyötä ja erilaisten pienten yhteisöjen välistä yhteistyötä.

Hankkeen Irlannin matkan vetoon, käännösten tekoon ja viestintä- ja raportointityöhön on ollut resurssina yksi tuntiperusteisella sopimuksella palkattu osa-aikainen työntekijä, jona on toiminut Tiina Prittinen. Kyläseura on lisäksi ostanut hankkeelle tilipalvelua sekä suunnittelutyötä savusaunan piirustusten suhteen.

5.3 Kustannukset ja rahoitus

Kustannukset

Palkkauskulut ja palkkiot	2411,00
Ostopalvelut	1102,40
Ulkomaan matkakulut	4699,32
Omarahoitus	
Yhteensä	8212,72

Rahoitus

EU	5913,16
Valtio	3150
Kunnat	1478,29
Yksityinen	821,27
Yhteensä	8212,72

5.4 Raportointi ja seuranta

Hankkeesta on raportoitu rahoittajalle asianmukaisin väliraportein ja seurantatiedoin. Hankkeen toimintaa on esitelty viiteryhmillä Sydänkäpynen – kylälehdessä.

5.5 Toteutusolehdukset ja riskit

Hankkeessa oli oletuksena, että suunnitelma on toteuttamiskelpoinen ja sille löytyisi riittävästi kiinnostuneita yhteistyökumppaneita. Oletusten mukaisesti yhteistyökumppaneita on löytynyt, mutta oletuksena ollut aikataulu ei pitänyt. Kyläseura aloitti hankkeen toiminnan omalla riskillään, mutta hankkeen rahoitus on käytännössä toteutunut suunnitelman mukaisesti.

Hankkeen toteutuksessa on tullut aikatauluviivettä yhteistyökumppaneiden selvittelyvaiheen keston takia. Tilanne Irlannissa on kuitenkin selkiytynyt ja sitoutuneiden yhteistyökumppaneiden myötä ei ole riskiä aikataulujen venymisestä enempää.

6. Yhteistyökumppanit

Hankkeen yhteistyökumppaneita olivat keskipistealueella Kuusaan kylä Haapajärveltä, Saviselän kylä Kärämäeltä sekä Lamujoen kylä Pyhännältä. Hankkeen yhteistyökumppaneita Irlannin Westmeathissa olivat kreivikunnan kehittämissyhtiö Westmeath Community Development, Carnakilla Cottages – kesämökkikylä Westmeathissa, Goldsmith-festivaali Westmeathissa, Ballinahownin taidekäsityökylä Westmeathissa sekä Tangin kylä Westmeathissa.

Lisäksi hankkeen suunnittelu – ja aiesopimuskäynti Irlannissa kesäkuussa 2009 toteutettiin Suomen Elämäntarinayhdistys ry:n Tarinoista voimaa – hankkeen kanssa yhteistyössä.

Lisätietoja taidekäsityökylästä <http://www.corecrafteddesign.com>, Carnakilla Cottages-kesämökkikylästä <http://www.shannon-holidays.com>, Goldsmith-festivaalista www.goldsmithfestival.ie sekä Westmeathin kreivikunnan kehittämissyhtiöstä <http://www.westcd.ie/>.

7. Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Jo suunnitelmavaiheessa hankkeen vaikutuksena kylät ovat **lisänneet elinvoimaisuutta ja vahvistaneet identiteettiään** erityisesti saunakulttuuriin ja puurakentamiseen liittyen.

Hankkeen tuloksena on päädytty suunnitelmaan, jossa **savusauna rakennetaan Tangin kylään** Westmeathissa. Rakentaminen toteutetaan monimuotoisena projekti- ja kansalaistoimintayhteistyönä.

Matkan tulokset:

- projekti-ideointia mm. Tangin kylän (Ben Lynn, kylätoiminta) ja terapeutin taideyhteistyön suhteen (Teresa Doyle/ erityisryhmät ja vanhustyö, Hands-teema)
- keskusteltiin eri projektirahoitusmahdollisuuksista Ian O’Flynnin kanssa vapaaehtoistoimintakeskuksen ja -projektien välillä
- yhteys Carnakilla Cottages – yrittäjiin, joista erityisesti toteuttamisvaiheessa Owen Eagan on kiinnostunut oppimaan uutta käytännön rakentamisen suhteen
- festivaalin puheenjohtaja Seamus McGormack kävi keskustelua kylien välisestä yhteistyöstä.
- Keskipiste-Leaderin Marjo Lindholm kävi vastaavaa tahoa Irlannissa edustavan toimitusjohtaja Joe Potterin kanssa läpi perusraameja hankesuunnittelulle

Yhteistyökumppanien kanssa on todettu, että parhaiten **saunahankkeessa yhdistyy perinteiset käsityötaidot, yritys- ja yhteisöjen yhteistyö sekä yleishyödyllisyys**. Suomen puolelta haetaan tuontitavaraetua. Irlannin puolelta etuna on työpanoksen ja taitojen opetus sekä erityisesti ylläpitävällä yhteisöllä rakennus, joka jää hyötykäyttöön.

Hankkeen tuloksena on tehty **piirustukset ja niiden käännökset savusaunasta Irlantiin** (liite).

Hankkeen tuloksena on eri yhteistyötahoilta (kylät Sydänmaankylä ja Tangin kylä avainasemassa) ilmaistu **yhteinen tahtotila**.

(PÄIVITYSTÄ TÄHÄN?)

Hankkeen toiminnan vaiheista on tiedotettu Sydänkäpynen-kylälehdessä. (Liitteenä)

8. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Irlantilaisten kanssa jatketaan viestintää em. suunnitelmien mukaisesti. Jatkoa varten ei vielä ole tehty yksityiskohtaista hankesuunnitelmaa. Se tehdään kun kustannukset täsmentyvät. Esitykset jatkotoimenpiteiksi sisältävät ainakin seuraavat kohdat seuraavassa aikataulussa:

-saunakulttuurin ja perinteisten käsityötaitojen teemaa työstetään eteenpäin vuoden 2010 aikana:

Rakentamiskokonaisuuteen tulee kuulumaan kehittämishanke, johon kuuluu olennaisena kahdensuuntainen työmenetelmien vaihto ja rakentamisprosessin kuvaus sähköiseen ja kirjalliseen muotoon (esim. projektijulkaisu työnimellä ”Puumerkki/ Wood Mark”), sekä aktiivinen tiedottaminen.

– valmistelutyöt ja lopulliset kumppanuuspäätökset: vuoden 2010 aikana

Hankkeen yhteistyökumppanit tekevät tahoillaan ja keskenään sitovat päätökset ja aloittavat tarvittavat projektihakuprosessit ym. valmistelut. Lähtökohtana on, että hanke toteutetaan kehittämishankkeena, eikä siihen liity investointiosuutta.

- puut kaadetaan ja sirkelöidään kevätahavoitumiseen 2011 kuivumaan**
- kehikon rakentaminen/puutavaran esityöstö aloitetaan noin huhtikuussa 2011 jatkuen ainakin juhannukseen asti**

Hankkeen puumateriaali tule lahjoituksena kyläläisiltä sekä alkutyöstö tehdään talkootyönä.

- kehikon rakentaminen valmisteluvaiheessa Suomessa keväällä (optimiaika toukokuussa) 2011:**

Irlantilaisten toimijoiden ryhmä Suomeen, puutavaran esityöstö

- yhteistyössä pohjan työstäminen rakennuspaikalle/ kivijalka Irlantiin**

Ns. etutyöporukka tai esim. ryhmä senioreiden vapaaehtoistyövaihtoon liittyen suomalaisten puolelta Irlantiin kesällä 2011

- kontin toimitus Irlantiin ja varsinainen rakentaminen**

Suomalaisten rakennusleiri kyläyhteisöjen edustajien toimesta - sekä vapaaehtois pohjalta että erilaisten työleiri- sekä vapaaehtoistyöntekijöiden yhteisponnistus. Rakennustarvikkeiden osalta perustuu yritysten ja muiden kumppaneiden sponsorointiin ja lahjoituksiin. Materiaalinen puoli ei sisälly siten hankkeeseen.

- käyttö ja elämä jatkossa**

Savusauna tulee toimimaan kylätoimintaa vahvistavana asiana sekä suomesta Irlantiin suuntautuvan saunakulttuurin sillanpäärakennuksena. Savusauna on kulttuurivaihdon tapahtumapaikka. Projektijulkaisu toimii esimerkkinä eurooppalaisten kylien yhteistyömahdollisuuksista.

9. Liitteet:

Matkaraportti Irlannin matkasta kesäkuussa, savusaunan piirustukset ja käännökset englanniksi, Sydänkäpynen-kylälehdet.
(PÄIVITYSTÄ TÄHÄN?)

10. Allekirjoittajat ja päiväys